

DEN SKÅNSKA LÄNGAN – *om att bygga nytt hem förankrat i skånsk byggnadstradition*

Det här är en översiktlig information om den *skånska längan* och skånsk byggnadstradition. Den vänder sig till dig som vill bygga ett nytt en- eller tvåbostadshus i en äldre bymiljö eller i landskapet. Vi vill uppmärksamma dig på de befintliga värdena i bebyggelse och landskap, ge konkreta råd och framför allt inspirera till vackra skånska hus!

Skånsk byggnadstradition – på platsen

De skånska bostadshusen hade en långsträckt rektangulär planform som skilde sig från hus längre norrut i landet. Byggnadstekniken som utvecklades, med korsvirke och skiftesverk, gav möjlighet att sammanfoga rum i långsmala längor. Leran var det naturliga byggnadsmaterialet, till en början som "kline" i korsvirkeskonstruktionens fack, senare som lersten eller tegel. Taken täcktes till en början med halm eller vass. Takfallen var branta, mellan 45 och 55 grader, för att regnvattnet lätt skulle rinna av. Bredden på husen bestämdes av virkeslängder. Vanliga mått var 9 – 10 alnars bredd som motsvarar 5,4 respektive 6,0 meter. Med dessa mått krävs speciell skicklighet för att uppfylla önskemålen om en modern bostad.

Ett bostadshus från 2000-talet kan avvika i ett eller några avseenden, men sammantaget ska det knyta an till den skånska byggnadstraditionen på platsen. De goda exemplen ska vara vägledande. Ibland kan nya

material och fönsteröppningar ge ett nytt och spännande resultat om volymerna är traditionella. Men inte alltid. En avvägning ska göras så att helhetsintrycket inte går förlorat!

Arkitektritad villa vid Kämpingestranden som är en modern tolkning av skånelängan. Byggnaden är uppförd med traditionella material och kulörer, men har en alldeles egen fönstersättning.

Byggnaden och sammanhanget

På slätten ligger gårdarna som gröna öar i åkerlandskapet. Träd och annan växtlighet omger byggnaderna som ofta har en kringbyggd gårdsform. *Plantera gärna häckar och träd som ger skydd mot vinden och god förankring i landskapet!*

I byn ligger husen tätt längs bygatan. Längorna vänder normalt långsidan mot gata och väg. Ofta har husen en vinkelbyggnad mot trädgården. Här blir det nya huset en del av gatumiljön. Ett staket eller en häck ramar in tomten mot gata och landskap. *Titta dig runt och låt dig inspireras av äldre hus längs gatan!*

På slätten

I byn

Med fokus på den skånska längan

Uppleva på håll – se helheten – komma nära – fånga detaljerna

Fånga karaktärsdragen!

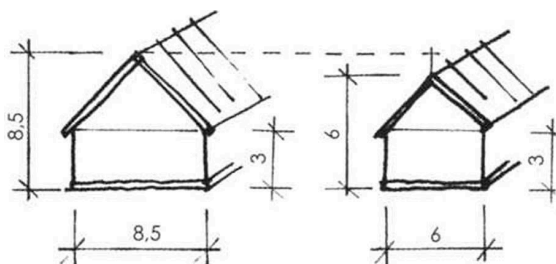
Med den här informationen vill vi förtydliga begreppet *skånsk byggnadstradition* som ofta används i kommunens detaljplaner och områdesbestämmelser, samt i besluten om förhandsbesked för en- och tvåbostadshus utanför detaljplanelagt område. Ett nybyggt bostadshus i en bymiljö eller i landskapet ska underordna sig och knyta an till traditionen på platsen.

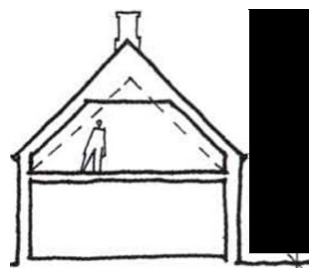
Modern hästgård utanför Höllviken – en trelängad gård i traditionella material och med skorstenen placerad inock.

Mått och proportioner

Husets längd, bredd och höjd avgör tillsammans med takets lutning hur volymen kommer att upplevas.

Ett bredare hus ger högre totalhöjd och intryck av mycket tak i förhållande till fasad.

Förhöjt väggliv skapar mer rum.

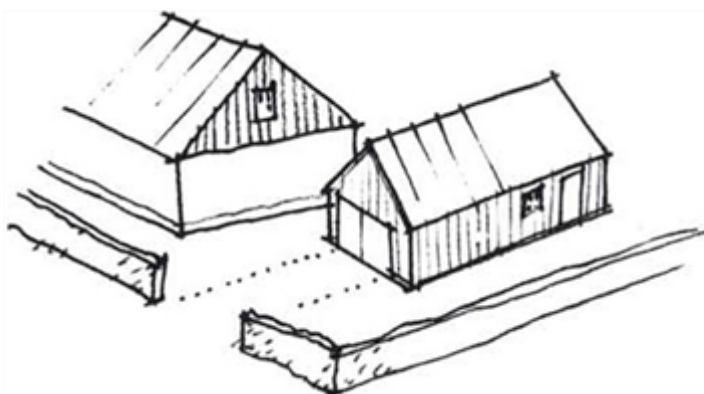
Om det nya huset är bredare än 8 m bör du välja en taklutning som är 38 grader. I annat fall kan den vara 45 grader eller något högre.

Med en takfot som är något högre än bjälklaget – s.k. förhöjt väggliv – kan man få god invändig rymd i ett smalt hus.

Den rekommenderade byggnadshöjden varierar beroende på i vilket sammanhang huset byggs. Vi utgår normalt från omgivande bebyggelses volymer. Mått fastslagna i en plan gäller dock före de mått som anges här.

Komplementbyggnader

Garage och förrådsbyggnader placeras indragna ett stycke från väg eller gata för att inte bli för dominerande på tomten och för att det ska gå att ställa exempelvis en bil framför byggnaden. I första hand har komplementbyggnader en långsmal form och sadeltak. Plana tak och pulpettak kan övervägas.

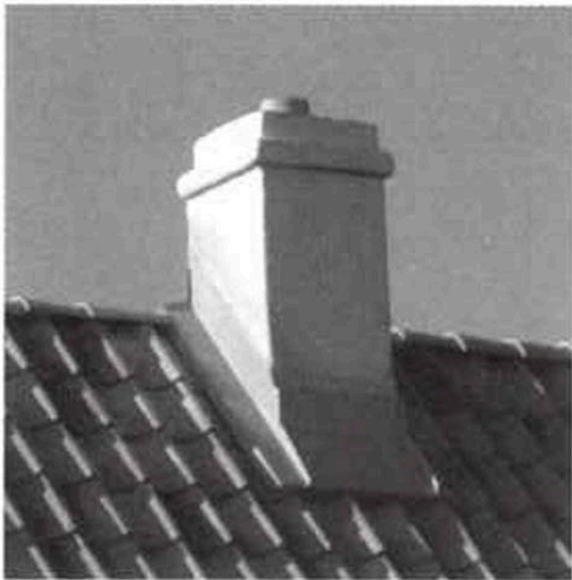

Komplementbyggnaden ska vara underordnad huvudbyggnaden.

Detaljer/byggnadsdelar

Skorstenen

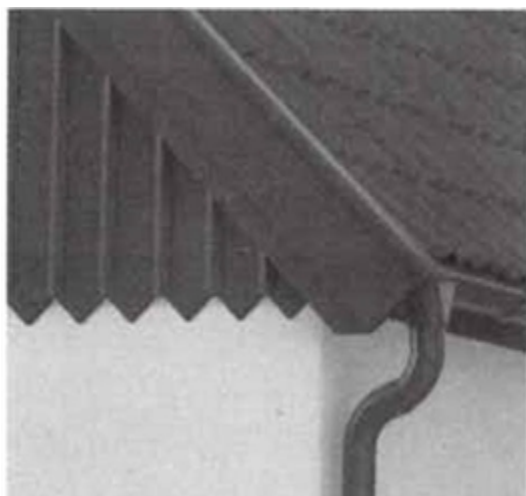
Skorstenen är viktig för att få en fin helhet. Gärna en profilerad skorsten med placering inock. Olika material kan tillåtas – tegel, puts eller plåt – det viktiga är ett genomarbetat utförande!

Skorstenen är kronan på verket!

Takfot och gavel

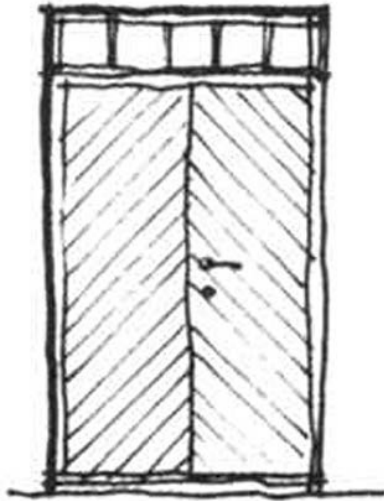
Mötet mellan vägg och tak kräver en medveten gestaltning. I första hand i form av en öppen takfot med ett litet takutsprång eller ingen takfot alls. I andra hand i form av en profilerad takfotsgesims. Gavlarna har också korta gavelsprång. Gavelspetsarna kläs antingen med locklistpanel, lockpanel eller muras upp till nock med rött tegel eller vit puts. Nyare gavelmaterial, såsom olika skivmaterial, kan prövas.

Takfoten är nätt utformad med ett utstick från fasaden på maximalt 200 mm. Gavelspetsar i olika utförande.

Dörrar och portar

Ytterdörren bör vara en enkelt utformad dörr eller pardörr. En fönsterrad ovanför dörren ger fint ljus i hallen. Ett alternativ till överljus är ett litet fönster i dörren. Ett garage blir fint med sidohängda portar i trä.

Exempel på enkla entrédörrar av trä.

Enkel trädörr och traditionella tvåluftsfönster med fast mittpost på ett äldre skånskt bostadshus.

Fönster

Fönstren har normalt en stående rektangulär form med en fast mittpost och utåtgående sidohängda fönsterbågar. Med eller utan spröjs. Måtten anpassas så att fasaden får fina proportioner. Vid förhöjt väggliv väljs ett högre fönster. Fönstersättningen kan vara asymmetrisk och olika fönstertyper kan förekomma på samma hus, men i kombination med nämnda tvåluftsfönster. Helglasade pardörrar är positivt då de anknyter till fönstertraditionen. Kulören på fönsterna bör avvika från fasadens. Vitt fungerar bäst på fönster om fasaden är bruten vit, t.ex. gråvit eller gulvit.

Takkupor och frontespiser

Den traditionella skånska längan hade inga takkupor. Nya takkupor bör därför vara diskreta och placeras med fördel mot trädgårdssidan. Ur energisynpunkt kan hela kupan betraktas som ett fönster. Kraftiga väggar och tak kan då undvikas och kupan ger mer ljus och får ett nätt uttryck.

En frontespis är ett alternativ till kupor. Den bör vara mittcentrerad och får inte sticka ut från fasaden mer än 40 cm.

Nätta kupor gör sig bäst ...

Material

En- eller tvåbostadshusets fasader ska normalt vara i tegel eller puts. Tak ska täckas med taktegel, papp/papp med trekantslist, fibercement (miljövänligt alternativ till asbest) alternativt plåt (falsad plåt, pannplåt eller sinuskorrugerad plåt). Betongtakpannor kan prövas om nybyggnaden ligger i en miljö där betong förekommer som takmaterial. Även trä som takmaterial kan prövas. Det senare i kombination med fasader i puts och trä. Taktegel är vanligast i tegelrött, men finns även i gult och mörkgrått. Ibland kan ett mörkgrått taktegel vara att föredra pga. att det ska bekläs med svarta solcellspaneler. Röda solcellspaneler förekommer, men är ännu så länge ovanliga. Fönster av trä rekommenderas, men aluminium/trä kan prövas. Komplementbyggnader bör vara i puts eller tegel som sina huvudbyggnader, men ibland kan de ha fasader i trä.

Kontakt

För ytterligare råd kontakta samhällsbyggnadsavdelningen som kan ge mer ingående råd i det enskilda ärendet.

Telefonnummer 040-42 50 00; E-postadress vellinge.kommun@vellinge.se;
Besöksadress Norrevångsgatan 3; Postadress 235 81 Vellinge